

Cezar Petrescu

Neghiniță

REGIS

Neghiniță e mic și înfipt.....	3
Plecarea la munte.....	10
Neghiniță vrea să fie cioban la oi.....	15
Neghiniță scrie de la munte.....	22
Neghiniță și Bârlig.....	30
Năluca și lacrimile lui Neghiniță	42
Cum l-am cunoscut pe Neghiniță.....	48
Sfârșit de vacanță	57
La școala cea nouă	65
Neghiniță vede orașul cu ochii altora.....	74
Neghiniță și Bârlig câștigă un premiu.....	82
Neghiniță și vecinii din palat.....	100
Neghiniță vrăjitor.....	110
Iată că s-a ivit și un Ba-Ra-Bum-Bosaur!.....	127
Uriășul Ba-Ra-Bum-Bosaur face	
o ispravă boacăna.....	142
Povestire de iarnă	156
Orice povestire are un sfârșit	172

Neghiniță

Ilustrații de N. Popescu

Editura REGIS

www.regiseditura.ro

Tel./Fax: 021.222.26.16; 0744.75.65.86

Tipar: ARTPRINT

E-mail: office@artprint.ro

Tel.: 021 336 36 33

Neghiniță e mic și înfipt

Da!... Da!... Neghiniță e mic și înfipt.

Dacă e înfipt, e înfipt! Ce să mai ascund? — că se vede cât de colo, fără s-o mai spună nimeni.

Altfel, bun și inimos băiat, cum nu-și află pereche pe lume.

Băiat ascuțit la minte și ager la faptă. Săritor ca nimeni altul în ajutorul prietenilor. Cartea la el, carte! Joaca la el, joacă! Iar când își ia o răspundere, poți să nu mai ai nicio grijă.

— Las' pe mine!... zice Neghiniță, înfipt pe călcâie și îngroșându-și glasul. Când nu m-am ținut eu de cuvânt? Adevărat!

Neghiniță e un băiat de cuvânt și de nădejde. Abia a împlinit opt ani și abia a trecut din clasa întâia într-a doua. Dar nici nu se mai pot număra pe degete atâtea împrejurări când s-a dovedit el că e un băiat și jumătate.

Adică, să vă spun drept!, la statură pare mai mult jumătate de băiat, decât unul și jumătate. E cel mai mărunțel elev din școală. Când te uiți întâia oară la dânsul, n-ai da nici doi bani și un covrig pe așa pui de om. Mic, negricios, cu un șfichi de păr răsucit pe frunte ca o coadă de rățușcă, zgâriat pe obraz și cu pantalonii cam prea largi — nu face să te duci la fotograf cu el!

Mai are și un semn mic, negru, pe obraz, cât un grăuncior de neghină, de unde i s-a tras lui numele de Neghiniță.

Dar nu-i stă rău semnul acela! Cum nu-i stă rău nici numele, măcar că Neghina e numele unei buruieni de

soi rău care strică grăul cel bun, pe când Neghiniță e un băiat din cel mai bun soi de copii. Clasa întâi. Numărul unu. Fruntea frunților! Nu degeaba e el așa de înfipt.

— Hm?!... se întreabă cei care-l văd întâia dată. De ce-o fi oare găgăliciul acesta de băiat așa de înfipt?

Pe urmă, când începe a vorbi, se schimbă treaba! Ochii lui negri ca păcura scapără de deșteptăciune.

Pune atâta inimă în tot ce spune și în tot ce face, încât te-a cucerit de îndată.

Dinții lui albi ca zăpada sclipesc când prinde a râde. Izbucnești și tu în hohote de râs o dată cu el, căci e neîntrecut în ghidușii.

Nu mai este așadar nicio mirare că Neghiniță ia conducerea tuturor jocurilor și isprăvilor; după cum e și cel dintâi la învățătură. Și cine nu-l iubește?... Profesorii și profesoarele, directorul școlii, colegii, elevii din

celelalte clase mai mari, toți și toate! Toți parcă nici nu mai pot fără el.

— Neghiniță!... se aud toate glasurile, strigând din toate

părțile, îndată ce sună clopoțelul de recreație. Unde e Neghiniță?... Neghiniță, vino mai repede!

— Neghiniță!...

— Neghiniță!...

Neghiniță le răspunde tuturor și e gata la toate.

Cu unul dă zor să dezlege împreună o problemă încâlcită. Pe altul îl ajută să dezlege un nod și mai încâlcit de sfoară. Cu al treilea se căznește să ascută cât mai dibaci un creion. Peste-o clipă, sare să dea mână de ajutor prietenului său Guță Tărtăcuță ca să ștergă pata de cerneală de pe ghiozdan. Fiindcă așa e prietenul său Guță Tărtăcuță! Una-două, face o pată nouă. Varsă cerneală, varsă apă, varsă limonada.

Apoi, după ce-a isprăvit cu ajutoarele prietenești și cu treburile serioase, Neghiniță ia cârma jocurilor, din care multe le-a născocit el. Câte și mai câte! Până ce, deodată, se întâmplă să-l calce cineva pe coadă. Coadă n-are — vă închipuiți bine! — dar așa vine vorba.

Ei! Atunci să te ferească Dumnezeu dacă l-ai călcat cumva pe Neghiniță pe coada care n-o are! Fie că i-ai spus un cuvânt nepotrivit. Fie că ai pus la îndoială chibzuielile lui. Fie că te-a luat gura pe dinainte, să-i amintești fără voie că e băiatul cel mai sărac din clasă și că maică-sa abia știe puțină carte! Ai scăpat cumva vorba nepotrivită? Vai și-amar de tine, ce te mai așteaptă!

Deodată Neghiniță se învinețește la față, te fulgeră cu privirea ochilor negri, se înfinge cu mâinile în șolduri și te ia la rost.

Iar când te ia el la rost, mai bine să se deschidă pământul și să te înghită.

Noroc că nu-l ține mult. Noroc că nu păstrează ură și dușmănie.

După ce te-a săpunit zdravăn, Neghiniță își schimbă glasul. Te ia de braț și zice râzând:

— Acum, când mă cunoști câte parale fac, să ștergem cu buretele! Ne-am împăcat?...

— Ne-am împăcat!... Nici n-am vrut să ne certăm!... răspunzi tu.

— Apoi, dacă ne-am împăcat, hai să-ți arăt o născocire nouă de-a mea. Și să vezi de n-are să-ți placă!

Născocirile lui Neghiniță sunt multe și felurite.

Odată, în legătură cu scrisul și cartea. Altă dată, o drăcovenie de jocuri, mai năzdrăvană decât concursurile din revistă. Uneori, un desen plin de haz, el fiind mare meșter în tot soiul de zugrăveli. Din câteva linii izbutește să zugrăvească oamenii de pe stradă, dihăniile, copacii și casele.

Iar mai izbutit decât pe toți și pe toate, se zugrăvește el pe sine. Se zugrăvește în toate chipurile: la joacă, la lecție, la tablă și îndeosebi când e mânios, mic și înfipt, cu o mutră să râdă și curcile.

Ceea ce înseamnă că se cunoaște destul de bine pe sine, înainte de a cunoaște și de a judeca pe alții.

Fiindcă vom avea multe de povestit din viața și peripețiile lui Neghiniță, să ne oprim o clipă, înainte de a pleca la drum cu el. Vreme de-un an, câte nu i s-au întâmplat lui Neghiniță prin locurile pe unde a trecut? Unele neașteptate. Altele vesele. Altele, care l-au mâhnit. Și altele, care-au făcut dovadă cât e el de inimos și de înfipt.

...Dar ce să le mai înșir toate? Căci la toate le va veni rândul să le povestesc în cartea de față.

Înainte însă de a începe să le istorisesc la rând, se cuvine să-l cunoaștem pe Neghiniță mai de aproape, așa cum se cunoaște el când se zugrăvește singur, mic și înfipt. Și numai atunci vom înțelege de ce e așa de înfipt, precum și de ce nu rabdă el să-l calce nimeni pe coada pe care n-o are. Poate că are dreptate, măcar că n-are coadă.

Bietul Neghiniță al nostru n-a crescut în răsfăț. N-a avut parte de bucurii. Abia a împlinit 8 ani, dar a îndurat și a răbdat multe, multe, multe neazuri și suferințe. Foame, frig, lipsuri, umilinte și tot ce lasă urme în sufletul unui copil orfan de tată.

Nici nu-și mai aduce aminte cum arăta la chip sărmanul tăicuțu', ucis lângă un adăpost din București, în vremea bombardamentelor. Câteodată îl visează noaptea. Dar fără să-i vadă lămurit fața. Mai mult îl simte, așa cum îl simțea când era mic de tot, prin ceața somnului. Tăicuțu' se întorcea istovit de la lucru. Era lucrător cizmar. Se întorcea ostenit, se uita din ușă spre patul lui, se apropia și îl săruta pe frunte. Și Neghiniță simțea prin somn mirosul de piele, de talpă, de sfoară ceruită și de ghete noi. Un miros care îi era drag. Poate că zâmbea prin somn. Poate că întindea mâna să-l cuprindă cu brațul pe după gât. De unde să-și mai amintească? Îi pare atâta vreme de atunci!...

Dimineața, când deschidea ochii, tăicuțu' era plecat de mult la lucru. Dar nu odată găsea ceva adus de cu seară anume pentru el, ca să-l bucure când se va

deștepta. Un covrig, o curelușă pentru bici, mingea din bucățele de piele cusute.

Până când a plecat într-o dimineață să nu se mai întoarcă niciodată, zdrobit de schije de bombelor de avioane și de dărâmurile zidurilor. Căci așa erau vremurile când a deschis ochii Neghiniță la viață! Vremuri amare, de război, de alarme, de bombardamente.

Din acea zi, viața a fost tot mai grea pentru dânșii.

Maică-sa abia prididea să câștige pâinea pentru amândoi. Lucra cu acul, spăla și călca, în odăița lor săracă și întunecoasă.

Acum, prin somn, o auzea pe dansa oftând. Nu mai avea pe cine să aștepte. Nu mai era cine să aducă mirosul plăcut de piele, de talpă și de ghete noi, care îl făcea să zâmbească și să întindă mâna prin vis. Nu mai găsea la căpătâi covrigul, curelușă de bici și mingea de piele.

Nimic. Frig. Întuneric. Lipsuri și griji. Mama oftând. Aceasta era viața lor de acasă.

Dar fiindcă Neghiniță s-a dovedit vrednic la învățătură, maică-sa a început să se însenineze uneori la chipul ei slab și ofilit de trudă. Îi dezmiardă fruntea cu degetele împunse de ac, rostind încet:

— Neghiniță, Neghiniță, numai tu ai rămas nădejdea mea!...

— Lasă, mamă!... spune Neghiniță mic și înfipt. Cu mine să n-ai nicio grijă!... Când am să ajung eu mare, hehei!...

Maică-sa zâmbea.

— Deocamdată, văd că nu prea ai de gând s-ajungi mare, Neghiniță!... Nu știu cum faci, dar nu crești deloc!...

— Am să cresc! N-avea nicio grijă, mamă!... se sumețea Neghiniță cu hotărâre, săltându-se pe vârful degetelor, ca să pară mai înalt. Și când am să cresc, am să te țin pe puf, mamă!... Nu crezi?

Clătinând din cap, mama lui Neghiniță răspundea blând și duios:

— Cred, Neghiniță, cred!... Numai că nu e nevoie să mă ții pe puf!... Nu de puf și huzur avem noi nevoie, copile! Să trăim o viață omenească, nu cer mai mult, nici pentru mine, nici pentru tine... Pentru asta lupta sârmanu' taică-tu, pentru asta lupt eu, pentru asta să lupti tu, Neghiniță.

— Lupt, mamă! Nu lupt?

Iar Neghiniță lupta cu adevărat la învățătură, luând-o înaintea tuturor. Lupta acasă, dând ajutor la treburile gospodăriei pe puterile sale. Și lupta să-și păstreze loc de frunte printre colegi și prieteni, fără să se vaiete niciodată de necazurile și lipsurile lor de acasă.

— Dimpotrivă.

Știa să se înveselească și să se bucure de toate desfătările copilăriei, mai deplin decât toți. El era capul drăciilor.

El, cheia și lacătul tuturor isprăvilor de pomină, pe care am să vi le povestesc pe rând.

Toate, până ce se nimerea să-l scoată cineva din pepeni.

Atunci, cum să nu se zborșească domnul Neghiniță,

Res
cel mic și înfipt? N-are și el demnitatea, onoarea și ambiția sa?

Mic, mic, dar înfipt. Și pe drept cuvânt! Amicul nostru Neghiniță nu-i un copil oarecare.

Numai să nu i-o spunem în față. Ssst!... Fiindcă, mai știi ce ne așteaptă? Odată se înfige și mă ia la rost. Apoi, ce am să pățesc eu cu el, am să împart oare cu voi, mici cititori și mici cititoare? Vouă ce vă pasă? Citiți și vă înveseliți, ori vă întristați cu istorisirile mele.

Dar eu rămân cu el, să mă răfuiască...

Parcă-l văd cum deschide ușa și cum se înfige în prag.

Ce-oi păți, voi păți! Însă de povestit, tot am să vi le povestesc toate.

Pe urmă, voi găsi eu cum să-l iau cu binișorul și să-l împac.

Numai de una mă tem.

Mă tem că până atunci are să-mi zugrăvească mutra cu cărbunele pe perete, ca să se răzbune. Vai-vai! Ce mă așteaptă! Au să rădă curcile, bibilicile, găinile, mâțele și toate dihăniile de pe lume, să se ducă vestea și să nu mai știu unde să mă ascund de rușine.

Plecarea la munte

S-a sfârșit școala; a început vacanța.

E o zăpușeală cumplită ca în pustiul Saharei. De trei săptămâni n-a căzut un pic de ploaie.

Când suflă o adiere de vânt fierbinte se rostogolesc vârtejuri de pulbere, care fac să te usture ochii în cap.

Apa din cană parcă e clocotită. Zidurile dogoresc până la miezul nopții.

Prin somn, Neghiniță visează că e cu adevărat în pustiul Saharei și că moare de sete.

Măcar de-ar visa că e iarnă și că rebegește de frig în ghețurile polare, alături de Fram, ursul alb! Dar nu!... Nici prin somn n-are parte de răcoare... Ah! Ce i-ar mai plăcea lui să viseze că se dă cu sania, că se bate cu bulgări de zăpadă și că afară ninge, cu fulgi mari și lați! Ce prost a fost el astă-iarnă, când se dădea tot pe lângă sobă. Mai bine stătea atunci numai pe afară, să facă provizii de frig!...

Așa se gândea Neghiniță, ștergându-și râurile de nădușeală de pe frunte. Încearcă el să citească o carte, cu o întâmplare care se petrece iarna. Pace! Nu se prindea nimic de el. Prea mare zăpușeala...! Prea nepotolită setea! Prea frigea scaunul sub el!

Și într-o bună dimineață, iată că vine un unchi de departe! Un fel de neam, pe care nu-l mai văzuseră de mult. Unchiul Toma Aliman, un pădurar bătrân, de la munte, cu slujba pe valea Prahovei.

Pădurarul a venit cu treburi în Capitală și trebuia să plece a doua zi. Aducându-și aminte că are o nepoată și un strănepot la București, puse în desagă câteva daruri anume pentru dânșii. Un caș, un boț de urdă, ceva smântână și o cofiță cu fragi. Le-a adus, le-a pus pe masă. A aprins pipa și a rămas un timp pe scaun, uitându-se lung la Neghiniță. Nu-l mai văzuse niciodată, îl știa numai după nume și din spusele mamei lui Neghiniță, nepoata sa Maria.

Băiețașul îi plăcea. Se arătase isteț la răspunsuri. Era cuviincios și sfârșise anul de școală cu bine: premiul întâi.

— Hm!... a spus pădurarul într-un târziu. E cam mic și slăbuț acest copil, nepoato! Cum încapă în el atâta carte?

Unchiul Toma Aliman zâmbea, în barba albă, cu bunătate și cu blândețe.

Dar Neghiniță îndată s-a înfipt, uitând toată cuviința.

— Încapă cartea, unchiule, cât sunt eu de mic și de slăbuț! se sumeți el. Și încă are să mai încapă! Nu mă dau eu cu una, cu două!...

Unchiașul a început să râdă din toată inima. Strănepotul începea să-i placă din ce în ce mai mult.

— Țsta n-o să moară de foame!... a spus el.

Neghiniță, de colo:

— Numai că, deocamdată, mor de sete și de căldură, unchiule! Se topește asfaltul...

— Tocmai! rosti unchiul Toma, întorcându-și ochii spre mama lui Neghiniță. Dragă nepoato, ia să mi-l lași mie, să ți-l aduc eu la toamnă rotund ca un burdufel de brânză!...

Apoi își scutură pipa și își netezi barba albă, întrebându-l pe Neghiniță:

— Tu ce zici, strănepoate? Ți-ar plăcea să mergi la oile și la pădurile mele?

— Merg... Dar nu merg fără mama!... Nu-i drept mama să sufere aici, și eu să zburd...

— Asta-mi place, Neghiniță!... încuviință unchiul.

Dai dovadă că ai și inimă, nu numai minte bună pentru învățătură. Ce spui, Mario?... Mergi și tu?...

Maria, mama lui Neghiniță, nu putea merge. Avea în București multe treburi de la care nu putea lipsi. Pentru dânsa era destul să-și știe băiatul la munte și la aer. Destul să-l aștepte la toamnă, sănătos și rotund ca un burdufel de brânză.

— Măine dimineată plecăm!... vesti unchiul Toma. Pregătește-te de drum, domnule Neghiniță, mic și înfipt!...

Neghiniță s-a pregătit de drum, cu mare neastâmpăr.

Nu văzuse munte. Nu văzuse pădure adevărată. Nu mersese-cu trenul. Toată viața lui se petrecuse numai între zidurile și pe asfaltul Bucureștilor.

Somnul lui din acea noapte nici n-a mai fost deci un somn întreg, îl frământa și prin somn neastâmpărul și nerăbdarea. Gemea și scâncea. Mereu visa ba că se luptă cu un urs grozav; ba că s-a rătăcit în pădure; ba că s-a urcat pe un pisc de munte, de unde nu mai poate coborî. Iar prin vis se făcea că prietenii și colegii lui de școală îl priveau de jos și-i dădeau cu tifla râzând.

Cântau și îi făceau în ciudă, hăulind cât îi ținea gura:

Neghiniță mic și-nfipt

L-a mâncat muntele fript!

Neghiniță-nfipt și mic,

Cocoțat ca un popic

Sus în nori, nu pe pământ,

Ars de soare și de vânt

S-a topit el pic cu pic,

Până n-a mai rămas nimic!...